

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มผู้นำซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทุกคนดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ 54 คน อาจารย์ใหญ่ 110 คน และ ผู้อำนวยการโรงเรียน 22 คน รวมทั้งสิ้น 186 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง ในจังหวัดต่าง ๆ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	จังหวัด	จำนวนผู้บริหารสตรี			รวม
		ครูใหญ่	อาจารย์ใหญ่	ผู้อำนวยการ	
1.	กาฬสินธุ์	2	7	1	10
2.	ขอนแก่น	2	2	1	5
3.	ชัยภูมิ	9	4	1	14
4.	นครพนม	2	10	2	14
5.	นครราชสีมา	10	12	3	25
6.	บุรีรัมย์	1	5	2	8
7.	มหาสารคาม	4	9	1	14
8.	มุกดาหาร	1	2	-	3
9.	ยโสธร	1	-	1	2
10.	ร้อยเอ็ด	2	6	1	9
11.	เลย	4	5	2	11
12.	ศรีสะเกษ	8	10	1	19
13.	สกลนคร	-	4	1	5
14.	สุรินทร์	1	11	1	13
15.	หนองคาย	1	3	1	5
16.	อุดรธานี	1	10	2	13
17.	อุบลราชธานี	5	10	1	16
	รวม	54	110	22	186

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 คน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ MSDT (The Management Style Diagnosis Test) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย อุทัย หิรัญโค (2520) ประกอบด้วยข้อคำถามในเชิง 3 มิติ ที่ William J.Reddin ได้วิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละพฤติกรรมนำมาสร้างเป็นคำถาม พร้อมทั้งสร้างตารางวิเคราะห์ลักษณะต่าง ๆ ไว้ 64 ข้อ ที่ผู้ตอบจะต้องตอบทุกข้อ แต่ละข้อจะแบ่งออกเป็นข้อย่อย 2 ข้อ ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบข้อย่อยเพียงข้อเดียว ผู้ตอบต้องเข้าใจในสถานะที่ตัวเองเป็นผู้นำว่าผู้นำจะละเว้นการตัดสินใจไม่ได้ ต้องตัดสินใจให้แน่วแน่ และทันต่อเหตุการณ์ แม้ทางเลือกในการตัดสินใจจะเป็นเรื่องที่ผู้นำพอใจหรือไม่ก็ตาม หลักในการเลือกก็คือ พิจารณาว่าข้อใดตรงกับการกระทำของผู้นำมากที่สุด โดยพิจารณาจากการกระทำของผู้นำที่ได้เกิดขึ้นแล้วในอดีต หรือกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือน่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในกรณีที่ประสบการณ์ของผู้นำไม่ตรงกับแบบสอบถาม ก็พิจารณาว่าข้อใดที่ผู้นำจะเลือกปฏิบัติมากกว่า และในการตอบแต่ละข้อให้ถือหลักว่า อย่าคำนึงถึงข้อที่ผ่าน ๆ มา ให้พิจารณาเฉพาะข้อที่กำลังจะตอบอยู่เท่านั้น เนื่องจากข้อย่อยแต่ละข้ออาจซ้ำกัน อาจจะทำให้ความคึกของผู้ตอบสับสน เมื่อผู้ตอบได้ตอบครบทั้ง 64 ข้อ ค่าตอบแต่ละข้อของผู้ตอบจะอธิบายทัศนคติในการทำงานของผู้ตอบในสถานการณ่นั้น ความที่ผู้ตอบตัดสินใจ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยได้จัดส่งไปทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยได้จำหน่ายและติดตามไปรษณีย์ากรไว้เรียบร้อยแล้ว และแบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยดำเนินการส่งและติดตามรับคืนด้วยตนเอง

ปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 169 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.86 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.63 ของจำนวนที่ส่งไป ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

ที่	จังหวัด	แบบสอบถามที่ส่งไป				แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน				ได้รับกลับคืน คิดเป็น ร้อยละ
		ครูใหญ่	อาจารย์ ใหญ่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รวม	ครูใหญ่	อาจารย์ ใหญ่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รวม	
1.	กาฬสินธุ์	2	7	1	10	2	7	1	10	100.00
2.	ขอนแก่น	2	2	1	5	2	2	-	4	80.00
3.	ชัยภูมิ	9	4	1	14	9	4	1	14	100.00
4.	นครพนม	2	10	2	14	1	8	1	10	71.43
5.	นครราชสีมา	10	12	3	25	7	11	3	21	84.00
6.	บุรีรัมย์	1	5	2	8	1	3	2	6	75.00
7.	มหาสารคาม	4	9	1	14	4	9	1	14	100.00
8.	มุกดาหาร	1	2	-	3	1	2	-	3	100.00
9.	ยโสธร	1	-	1	2	1	-	1	2	100.00
10.	ร้อยเอ็ด	2	6	1	9	2	5	1	8	88.89

ตารางที่ 2 (ต่อ) จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไปและได้รับกลับคืน

ที่	จังหวัด	แบบสอบถามที่ส่งไป				แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน				ได้รับกลับคืน คิดเป็น ร้อยละ
		ครูใหญ่	อาจารย์ ใหญ่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รวม	ครูใหญ่	อาจารย์ ใหญ่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รวม	
11.	เลย	4	5	2	11	3	5	1	9	81.82
12.	ศรีสะเกษ	8	10	1	19	6	8	1	15	78.95
13.	สกลนคร	-	4	1	5	-	4	1	5	100.00
14.	สุรินทร์	1	11	1	13	1	10	1	12	92.31
15.	หนองคาย	1	3	1	5	1	3	1	5	100.00
16.	อุครธานี	1	10	2	13	1	10	2	13	100.00
17.	อุบลราชธานี	5	10	1	16	3	8	1	12	75.00
	รวม	54	110	22	186	45	99	19	163	87.63

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดย
จำแนกเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ในการจำแนกประชากรตามสถานภาพ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นรายบุคคล โดยวิธีการทางการ

วิเคราะห์ของทฤษฎี 3 มิติ ของ William J.Reddin หลังจากนั้นนำผลการ

วิเคราะห์ที่ได้มาหามัชฌิมเลขคณิต แจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละโดยส่วน

รวม

วิธีการวิเคราะห์โดยเครื่องมือของ Reddin มีขั้นตอนการวิเคราะห์เป็น
ขั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้พิจารณาแบบทดสอบทุกข้อว่าผู้ตอบเลือกข้อ ก หรือข้อ ข แล้ว
ลอกอักษร ก หรือ ข ลงในช่องแต่ละช่องที่มีเลขข้อกำกับไว้

ขั้นที่ 2 รวมจำนวนเฉพาะข้อ ก ตามแนวนอนของแต่ละแถว มาใส่ตัว
เลขไว้ในช่อง _____ ซ้ายมือให้ครบทุกแถว

		←แนวนอน→								
A	—	1	2	3	4	5	6	7	8	←แนวดิ่ง↓
B	—	9	10	11	12	13	14	15	16	
C	—	17	18	19	20	21	22	23	24	
D	—	25	26	27	28	29	30	31	32	
E	—	33	34	35	36	37	38	39	40	
F	—	41	42	43	44	45	46	47	48	
G	—	49	50	51	52	53	54	55	56	
H	—	57	58	59	60	61	62	63	64	
		A	B	C	D	E	F	G	H	

ชั้นที่ 3 รวมข้อ ข ตามแนวดิ่ง ลงใน A - H ตามที่วางไว้

ชั้นที่ 4 ยกยอดคะแนน A - H จากชั้นที่ 2 มาไว้ที่ชั้นที่ 3

ชั้นที่ 5 รวมคะแนน A - H ในชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 เข้าด้วยกันเป็นคะแนนที่ยังไม่ได้จัดระดับคะแนน ตั้งแต่ A - H รวมกันได้เท่ากับ 64

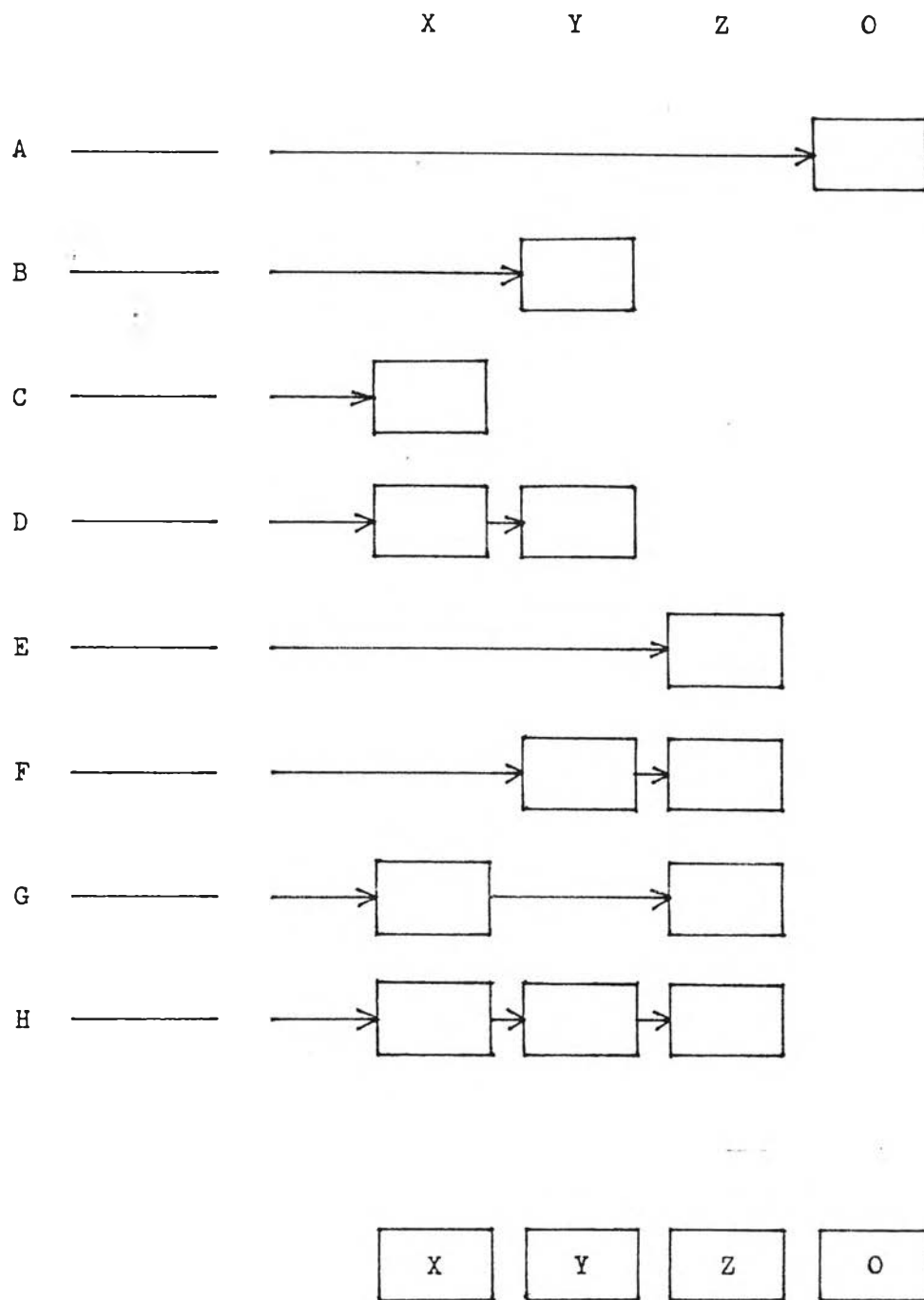
ชั้นที่ 6 นำตัวเลขจากชั้นที่ 5 มาจัดระดับใหม่ เพื่อแก้ความอคติของแต่ละบุคคล

บุคคล

A	B	C	D	E	F	G	H
+ 1	+ 2	+ 1	0	+ 3	- 1	0	- 4

ชั้นที่ 7 ผลบวกของทั้งสองชั้นคือ ชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 เป็นคะแนนที่จัดระดับแล้ว โดยตั้งแต่ A - H ต้องรวมกันได้ 66

ชั้นที่ 8 กรอกคะแนน A ถึง H ตามชั้นที่ 7 ลงในช่อง ทุกช่องด้วยจำนวนเดียวกัน (ตามแนวนอน)

ชั้นที่ 9 รวมคะแนนในช่องสี่เหลี่ยมตามแนวตั้งในช่อง x y z
 ส่วนช่อง 0 ไม่ใช่ในที่นี้

ขั้นที่ 10 ลอกคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำและมิติภาวะผู้นำ ลงในช่องดังนี้
ซึ่งยังเป็นคะแนนดิบ

A	B	C	D	E	F	G	H	X	Y	Z

ขั้นที่ 11 เียบคะแนนมิติดิบเป็นคะแนนสำเร็จที่เทียบแล้วจากตาราง

ตารางเทียบคะแนนมิติทั้ง 3 มิติ

คะแนนมิติดิบ	0-29	30-31	32	33	34	35	36-37	38ขึ้นไป
คะแนนมิติที่เทียบแล้ว	0	0.6	1.2	1.8	2.4	3.0	3.6	4.0

ผลที่ได้จากคะแนนมิติเมื่อเทียบแล้วได้ดังนี้

X	Y	Z

X หมายถึง ความมุ่งมั่นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ หรือภารกิจสัมพันธ์

Y หมายถึง สัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน หรือมิติมิตรสัมพันธ์

Z หมายถึง ประสิทธิภาพ (ความสำเร็จตามเป้าหมายของงานในหน้าที่)

ขั้นที่ 12 นำคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำ และมิติภาวะผู้นำ มาเทียบกลุ่ม
ระดับคะแนน เพื่อการประเมินค่าโดยการจัดระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ	คะแนนพฤติกรรม	คะแนนมิติกาวะผู้นำ	เกณฑ์ระดับการประเมินค่า
1	2 — 4.9	0 — 0.59	มีค่าน้อยที่สุด
2	5 — 5.9	0.6 — 1.19	มีค่าน้อย
3	6 — 6.9	1.2 — 1.79	มีค่าค่อนข้างน้อย
4	7 — 7.9	1.8 — 2.39	มีค่าปานกลาง
4	8 — 8.9	2.4 — 2.99	มีค่าปานกลาง
5	9 — 9.9	3.0 — 3.59	มีค่าค่อนข้างมาก
6	10 — 10.9	3.6 — 3.99	มีค่ามาก
7	11 — ขึ้นไป	4.0 — ขึ้นไป	มีค่ามากที่สุด

ขั้นที่ 13 หลักเกณฑ์รวม ๆ ของพฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นรายบุคคล โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

A	ผู้หนึ่งงาน	X	ต่ำกว่า 2	Y	ต่ำกว่า 2	Z	ต่ำกว่า 2
B	นักบุญ	X	ต่ำกว่า 2	Y	มากกว่า 2	Z	ต่ำกว่า 2
C	ผู้เผด็จการ	X	มากกว่า 2	Y	ต่ำกว่า 2	Z	ต่ำกว่า 2
D	ผู้ประนีประนอม	X	มากกว่า 2	Y	มากกว่า 2	Z	ต่ำกว่า 2
E	ผู้ยึดระเบียบ	X	ต่ำกว่า 2	Y	ต่ำกว่า 2	Z	มากกว่า 2
F	นักพัฒนา	X	ต่ำกว่า 2	Y	มากกว่า 2	Z	มากกว่า 2
G	ผู้เผด็จการมีศิลปะ	X	มากกว่า 2	Y	ต่ำกว่า 2	Z	มากกว่า 2
H	นักบริหาร	X	มากกว่า 2	Y	มากกว่า 2	Z	มากกว่า 2

การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำระหว่างกลุ่มผู้บริหาร ซึ่งดำรงตำแหน่ง
ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ใช้วิธีการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (ONE - WAY ANALYSIS OF VARIANCE) ถ้า F ที่ได้จาก
การวิเคราะห์ความแปรปรวน มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบค่า
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามวิธีของ Scheffe'

ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง
เดียว ใช้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชากรที่ศึกษา ใช้สูตร

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} - \frac{1}{n_2} \right) (k - 1)}$$

(ประคอง กรรณสูต , 2528)